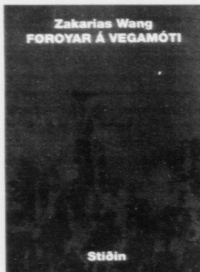

„Føroyar á veg- amóti“ útkomin

Stiðin hevur givið út bókina hjá Zakarias Wang „Føroyar á vegamóti“

Nú føroyingar standa fyri at skula taka avgerð um framtíðarstöðu landsins, verður av ávisum portum ført fram, at Føroyar eru partur av Danmarkar ríki. Men tann, sum sigur hetta, má eisini kunna vísa á, nær Føroyar eru vorðnar partur av hesum ríki. Tað hevur eingin kunnað enn, sjálvt ikki forsætisráðharrin – og veruleikin er, at hetta ongantíð er hent. Føroyar eru ikki, og hava ongantíð verið, samrunnin partur av Danmark.

Men hvussu ber tað so til, at vit kortini verða stýrd av donskum ráðharrum? Hesum svarar Zakarias Wang í bókini „Føroyar á vegamóti“. Eftir í nógv ár at hava granskað stjórnmálasøgu Føroya og gjørt umfatandi rannsóknir, leggur hann við hesum fram tað mest vælrundaðu frágreiðingina um, hví stóðan er, sum hon er.

At íslendingar skiltu tann søguliga upprunan til

teirra stóðu, var heilt avgerandi fyri, at tað eydnaðist teimum at vinna frælsið í 1918.

Skal verandi gongd hepnast væl fyri føroyingar, er eisini neyðugt, at vit hava kunneleika um tann partin av okkara søgu, sum verður mest viðkomandi, tá ein nýggjur sáttmáli við Danmark skal gerast, og atkvøðast skal um hann.

„Føroyar á vegamóti“ er tí eitt ógvuliga avgerandi íkast til orðaskiftið um framtíðarstöðu Føroya.

Bókin hevur 224 blaðsíður, er heft og í henni er nágreiniligt innihaldsýirlit, bókmentalisti eins og listi yvir leitorð. Prísur 200 kr.

Essays eftir Jørgen-Frantz Jacobsen út

„Den yderste kyst - og andre essays“ er heitið á savni eftir Jørgen-Frantz Jacobsen, sum kom út á føðingardegi høvundans síðsta mánadag

TURID KJØLBRO

Tey, sum kenna skaldsøguna „Barbaru“ eftir Jørgen-Frantz Jacobsen, fara í savninum „Den yderste kyst - og andre essays“ at kenna aftur rúgvu av víðurskiftum, sum ganga aftur í skaldsøguni, ið kom út eftir deyða høvundans. Lýsingar av bylginginum á Reyni stava týðiliga frá egnum uppvøkstri, eins og lýsingarnar av finu almúguni, sum sigst hava mentaskap og virðing sum nútíðmans fólk ikki hava ferilín av.

Ansúr Jørgen-Frantz Jacobsens fyri Danmark og Fraklandi kann eingin vera í va um, men klangbotnurin er til eina og hvørja tíð føroyskur. Føroyar eru altíð bakgrundin, og uttan mun til, hvar høvundurin er, og nærum uttan mun til, hvat hann lýsir, eru myndirnar og samanberingarnar føroyskar. Tað ber til at siga, at Tórshavn er sjónhormið. Jógvan Isaksen, bók-

mentafrøðingur, hevur valt essayini út og skrivað eftirmálið í savninum, sum kom út á 99 ára føðingardegi Jørgen-Frantz Jacobsens, sum var 29. nov. Elsta essayið er frá 1922, „En ung færing på Frankrigsfærd“. Tað er eitt bræv til William Heinesen. Yngsta essayið er skrivað í 1936, stóð upprunaliga í Politiken, og eitur „Den yderste kyst“.

Tað er forlagið Fisher & Schou, ið gevur savnið út.

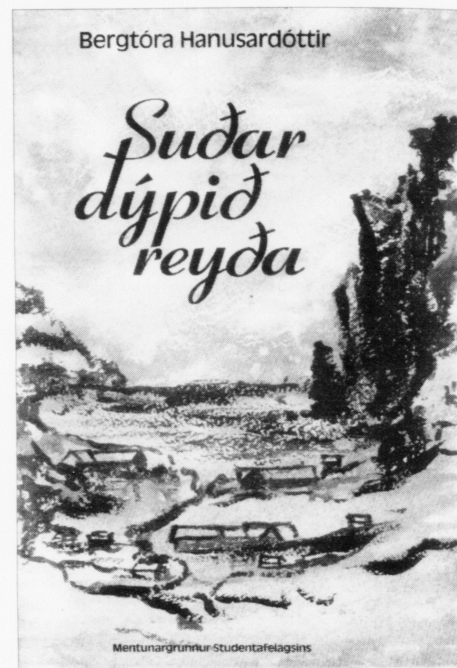
Suðar dýpið reyða

Nýggj skaldsøga eftir Bergtóru Hanusardóttir er komin út

Bergtóra Hanusardóttir hevur áður gjørt vart við seg við skaldsøguni „Skert flog“ 1990, um eina føroyska kvinnu, fødd fyri aldaskiftið, og stuttstøðusavninum „Loynigongir“ 1993, har tráðurin í søgunum er gentan Súsanna, sum veksur til og fer út í stóru verð. Nýggja skaldsøgan setur í tíð á eina heilt aðra staðni, nevniliga fyrst í 1700-árunum, men endið er nú sum fyrr kvinnukor.

Sára verður gift í eina bygd í Norðoyggjum, og hon er góð við mann og

børn, men so kemur beiggj manninn av langfaraleidum, og hon gerst góð við hann. Hvørki vil kortini gera nakad skeivt, so tey geva seg undir korini - og beiggjin fer út aftur í verðina. Nú vil tað so við, at maður Sára gongur burtur. Missurin er svárur, men nú skuldi tað verið lagamanni hjá teimum forelskaðu at funnið saman. Tað var bara ikki loyvt tá á døgum og mett sum blóðskemd. Leikurin fer sína óvikandi gongd. Sögan, ið hevur veruliga fyrimynd, er bæði spennandi og hjarta-

nemandi.

„Suðar dýpið reyða“ er løgd til rættis og prentað á Hestprent. Skaldsøgan er 190 síður til longdar og kostar 220 krónur. Mentun-

argrunnur Studentafelagsins gav út.

Grønlandsferðin hjá Stauning

Tríggjar góðar grundir eru til, at Stenbjerg Forlag gevur „Min Grønlandsfærd“ eftir Stauning út aftur: Hon er aktuell, hon er væl skrivað, og hon er um Grønland

TURID KJØLBRO

- Vanligu umrøðuevnini við náttúrðaborðið í mínum barnaheimi ella á teim longu teinum í bilinum ímillum fundimar hjá pápa runt um í landinum, vóru Grønland og eisini Føroyar. Serliga Grønland var ofta á skránni. Tá pápi mín í 1930 tók við starvinum sum forsætisráðharri í Danmark, syrgdi hann fyri, at Grønland varð grundfest í forsætisráðnum. Hansara stóða var, at vit skuldu hava eitt virki samband við hetta stóra okið. Sum tann fyrsti danski ráðharrin nakrantíð, fór hann longu sama ár til Grønlands, fyri sjálvur at kunna seg við grønlandsk víðurskifti, um landslagið, vinnumøguleikarnar, sosi- alu víðurskiftini og annað.

Soleiðis leggur Søren Stauning fyri í eftirmálinum í bókini „Min Grønlandsfærd“ eftir Thorvald Stauning, sum forlagið Stenbjerg Forlag gevur út í hesum døgum. Søren er 77 ára gamli sonur gamla Stauning.

Bókin er prentað upp aftur við nýggjum myndum, men annars er talan um upprunaliga handritið hjá gamla forsætisráðharranum. „Min Grønlandsfærd“ er ein bók, sum hevur verið bæði goymd og nærum gloymd í nærum 70 ár, og bert fá hava vitad av henni. Upprunaliga

útgávan kom út í einum lítlum upplagi, og hon varð skjótt seld.

Nú Stenbjerg Forlag gevur bókina út aftur í samstarvi við Søren Stauning,

eru tríggjar góðar grundir til tess: Hon er aktuell, hon er væl skrivað, og hon er um Grønland.

At bókin er aktuell, kemst av, at Grønland er meiri í andgletti nú enn nakrantíð, og sama kjakið um sjálvstýri, loysing, búskap, vinnumøguleikar og verjan av upprunafólki, er framvegis uppi í tíðini.

At bókin er væl skrivað, undrar neyvan nakran sum hevur lisið um gamla „landsfæðin“, ella lisið nakað av honum. Talan er um neyva og fullkomna málviðgerð, sum sjálvandi í dag minnir um góðar gamlar dagar, og dæmar tær tað, dæmar tær eisini bókina.

Triðja orsøkin fyri at geva út „Min Grønlandsfærd“ er sjálvandi Grønland. Hesin heilt serligi bletturin á landakortinum, sum síðani dag- ar Eirik Reyða hava hugtikið og bergtikið fólk. Høvdur tú fyrst fingið Grønland í blóðið, varir tað fyri lívið.

Á veg heim úr Grønlandi vitjaði Stauning í Føroyum. Forsætisráðharrin nevnrí í síni umrøðu av Føroyum uttan fyrivarni sína meining um tey ofta spentu víðurskiftini ímillum londini bæði, sum eisini tá vóru ímillum Danmark og Føroyar. Bókin er ein deilig ferðabók úr Grønlandi, men eisini eitt tilboð til tann søguliga áhugaða. Hon er 168 síður og kostar 199 krónur.